

גיליון מס' 402 פרשת נח
תשפ"א שנה תשיעית

לעילוי נשמת
הרב מרדכי ליב
בן הרה"ח דוד צבי שלמה ז"ל (קאפ)
נלב"ע ללא שזכה לזש"ק
תנצב"ה

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

בקשו רחמים

עבור רבינו המאור הגדול מרא דכוליה תלמודיה רבינו שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים
לאריכות ימים ושנים טובות בבריאות הגוף והנפש בתוך שאר חולי ישראל
מדברי רבינו בעבר: "אין דבר יותר מועיל מתפילה! אין עיצה טובה מלהתפלל כשיש צרה"

פנינים על הפרשה

"ויבוא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול" (ז' ז')

ברש"י: נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול, ולא נכנס לתבה עד שדחקוהו המים.
פעם בסעודת ליל שבת פתח רבנו ואמר:

לכאורה פלא, הרי על נח העיד הכתוב שהוא איש צדיק תמים, ובמשך מאה ועשרים שנה בנה תבה והזהיר את כל אנשי דורו שהקב"ה עתיד להביא מבול אם לא ישובו בתשובה (כמו שכתב רש"י פסוק י"ג), ומה כונת רש"י שהיה מקטני אמנה? רק הבאור בזה:
דרכס של צדיקים לחשב טוב על הרשעים ולהאמין שיחזרו בהם לטוב, וממילא לא האמין שבסופו של דבר יבוא המבול, וכן מצינו באברהם (בראשית י"ח) שבקש על אנשי סדום אולי הקב"ה יחוס בעבור החמשים, ואחר כך בעבור הארבעים וכו', עד שראה שלא היו שם אפילו עשרה צדיקים. וגם נח היה בטוח שבדאי יחזרו בתשובה, ואם לא כלם - לפחות חלקם, ולפחות אחדים מהם, לכן המתין לראות אם משהו חוזר.

אבל בני דורו היו רשעים ולא חזרו בתשובה, והקב"ה התחיל כבר להוריד גשם, ונח הוצרך להכנס במהירות מפני מי המבול. ולפי דרגתו נחשב עליו תביעה, דאחר שאמר לו הקב"ה שיביא מבול, למה לא נכנס לתבה מיד אלא המתין.

וכמה פעמים כשהזכירו בפני רבנו אודות פעילות של המחזירים בתשובה, הראה את דברי המכילתא (פרשת יתרו על הפסוק פקד עון אבות על שלשים ועל רבעים) כיון ששמע משה את הדבר הזה ויקד ארצה וישתחו, אמר חס ושלום, אין בישראל רשע בן רשע בן רשע (כלומר, שהודה לקב"ה שאין ארבעה דורות של רשעים ברציפות. זית רענן) וזהו כנ"ל שהצדיקים שמחים ומצפים שיחזרו הרשעים בתשובה.

וסח רבנו עוד על אביו מרן הקהלות יעקב, שפעם נכנס לפניו בחור בן תורה ואמר שקוראים לו 'טרוצקי', והוא נכד של הרשע טרוצקי הידוע, מראשי הקומוניסטים שהרגו ברוסיה המונית יהודים רח"ל, והיה חדוש בעיני מרן הקהלות יעקב, שאותו רשה זכה ויש מצאצאיו בן תורה, ונתן שמחה בלבו על זה.

(שבענו מטוביך)

הרה"ג רבי יצחק אהרן שפירא זצ"ל

מיחידי סגולה שבדור שזכו להיות בצוותא חדא בלימוד הקבוע של מרן רבינו שליט"א עם גיסו הגאון הגדול ר"י זילברשטיין שליט"א, ביום שישי, היה הגאון רבי יצחק אהרן שפירא זצ"ל, מי שעמד במשך שנים רבות מחלוצי המחנה בהקמת מפעל שינון משניות לילדי ישראל, ומראשי ישיבת משכן יעקב (חיפה), ומלפנים מעיר הקודש נתניה.

רבי יצחק ז"ל היה מתקבל כל אימת שהיה מגיע לקודש פנימה, בחביבות יתירה, רבינו היה מאיר לו פנים ודורש תדיר בשלומו. מעניין לציין, כי שובו של רבי יצחק לארץ אחרי תקופה ששהה בחו"ל מאימת חוקי המדינה, כרוכה בעובדא מענינת, כפי ששמענו מידידים.

במשך זמן רב נמנע ר"א שפירא לשוב לארץ ישראל כי חשש משלטונות וחוקי המדינה, שהערימו עליו קשיים רבים, אבל מכיון שרצה מאוד לעלות לארץ ישראל, שלח אל רבינו שליח שיעתיר בידו, רבינו שמע את הבקשה, התפלל ואמר, ממה הוא חושש, לא יקרה לו כלום.

הדבר היה נראה תמוה, שכן כל מי שהכיר את ה'תיק' שהתנהל בענינו, סבר כי עדיף שלא יעלה בשלב זה לארץ, אבל רבינו היה נחרץ, ור"א זצ"ל שמע את הדברים, הוא היה בטוח בכוחו של הצדיק, וקם ועלה לארץ ישראל. ההמשך כבר ידוע, הוא חזר לארץ, וזכה להתיישב פה ברוגע, ושום צרה וצוקה לא באה אליו בחסדי השי"ת.

כאמור, במשך שנים רבות זכה להשתתף בלימוד השבועי של רבינו והגר"י זילברשטיין, גם בתקופות האחרונות שכבר סבל מיסורים רבים, וכל יציאה מביתו הייתה כרוכה בהרבה קשיים, לא נמנע מלבוא לבית המדרש, והיה מגיע במאמצים אדירים.

זכויותינו וצדקותינו הולכים לפנינו. ויהיו הדברים לעילוי נשמתו הטהורה.

יומא טבא לרבנן
הופיע ויצא לאור
חלק נוסף מסדרת הספרים "דעת נוטה"
חלק א',
על פרשיות: בראשית, נח, לך לך,
ניתן להשיג בבית מרן שליט"א
ובחנויות הספרים

רבי יצחק אהרן שפירא במחיצת רבינו שליט"א

העתירו ובקשו רחמים עבור ידידנו החשוב שזכה לקרבה גדולה אצל רבינו שליט"א הרב ר' שמעון בן הניא רייזל לרפו"ש אשר רבים ממחברי הספרים בדורינו חייבים לו הכרת הטוב ואלפים רבים זכו להנות ממתנת ידו בהסתר ובצנעה להרחבת עמלי התורה, נבקש מכולם לומר בשעת קריאת דברים אלו פרק תהילים לרפואתו השלימה בתושח"י.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

כתבי תלמידים

עובדות והנהגות, פנינים ומעשה רב עם הלכות ודינים שנכתבו

ממקור ראשון על ידי מקורבי תלמידי רבינו מרן שליט"א

טור זה נכתב על ידי הרה"ג ר' אהרן הלוי גרנדש שליט"א - זכרון יעקב (רשימה ב')

הערה: הדברים נכתבים לגליון 'דברי שי"ח' בלי סדר מיוחד, כפי מה שעולה בשעת הזכרון

ז. הנה במשך השנים, פעם הייתי לומד יותר ועתה פחות מרוב טרדות הבית וכו', והנני מרגיש את זה על מרן שליט"א שהוא רואה זאת עלי, ופעם בימי בחרותי התעוררתי בסדר ב' מחלום שמרן שליט"א אומר לי שהתחיל כבר הסדר ומראה לי בשעון את השעה והתעוררתי והסתכלתי על השעון וזה היה בדיוק השעה הזאת, לא היה זה איחור גדול אבל היה מעט של איחור, והיו לי במשך השנים כמה מיני חלומות כאלו שפשוט אתה רואה שמרן שליט"א יושב בביתו ברשב"ם 23 בבני ברק ויודע מה קורה איתי בזכרון יעקב, ולכן לא פלא שהנני כל הזמן רועד כשהנני נזכר בו ועוד יותר כשהנני נזכר במבטו עלי בעיניו הקדושות, וזהו כעין מה שכתוב באבות דרבי נתן על אהרן הכהן ע"ה.

ח. כשהוצאתי הספר מאור אהרן על התורה הבאתי למרן שליט"א קודם הדפסתו ובקשתי שיכתוב לי מילי ברכה, ואמר לי שזיידא הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל יכתוב והוא יוסיף על זה וכך הוה, והר"י אפשטיין שליט"א התקשר אלי שמרן שליט"א קורא לי לבוא לקחת הברכה שכתב, ומרן שליט"א הביט על תגובתי והאמת שלא הייתי בסדר ולא מספיק התלהבתי בשעתי לחוסר צדקות ועד היום הנני מתחרט על זה כשהנני נזכר איך שמרן שליט"א הביט עלי בהתפלאות כי זה גם היה חידוש שהסכים לכתוב לי שהיה זה בתשס"ט שבכלל לא כתב כמעט, והבן הגר"ש שליט"א סיפר לי שבהליכתו עם מרן שליט"א בבוקר אחר שחרית מרן שליט"א סיפר לו שאתמול אחר שגמר את חובותיו הוא סידר כמה ענינים ואחד מהם שכתב לי את הברכה, והגר"ש אמר לי שהוא מאד התפלא על זה אז. [בספר זה גם הדפסתי תשובות, וכשהבאתי למרן שליט"א הספר [בסוף תשס"ט] מרן שליט"א עיין בו מתחילה ועד סוף ואמר לי ה- זה התשובות שהדפסת בתשובות הגר"ח [תשע"ז], כי שמתני שם גם מה שכבר הודפס מקודם וגם תשובות חדשים, וראיתי איך שמרן שליט"א שם לב לפרטי פרטים בכל דבר ודבר].

ט. לסיכומם של דברים, תדע לך הרב גולדשטוף, שהיה לי קשר נפשי עמוק ביותר עם מרן שליט"א הרבה יותר ממקורבים רבים שהגיעו גם אחרי, אלא שמן השמים כנראה נחסרתי בשלימות וכבר איני זוכה כל כך לקירוב הגדול שהיה פעם, ובוודאי יתכן שזה גם בהשפעת הזמנים שאז מרן שליט"א קיבל אותי בעצמו מבלי גבאים וכו' ולא כהיום.

י. הן אמת שגם זה שהנני גר רחוק זה הביא לידי כך שאיני זוכה כבר שמרן שליט"א יזכור אותי כל כך, והעיקר הוא שמעשי כבר לא כ"כ רצויים למקום ב"ה ולכן מרן שליט"א כבר לי לא רואה בי טוב חלילה כן הנני מרגיש ואולי יש איזו טעות מצדי אבל מסתמא שיש בזה מן האמת אחר שמרן שליט"א כולו קודש קדשים נורא נוראות.

בדברי שיח סוכות תשפ"א הבאתם רשימת ספרים של מרן שליט"א
אכתוב לך כמה תיקונים קצרים,

א. להשלים מה שנשמט - את הספר שקל הקודש העצום על רמב"ם שקלים וקידוש החודש.

ב. הודפס כותרת 'אורחות יושר' וזה טעות שמרן שליט"א קרא לספר ארחות יושר ולא אורחות יושר [זה נפק"מ כי יש ספרים ישנים בשם אורחות יושר, הנני כותב זאת לפי זכרוני כעת].

ג. קונטרס הזכרונות זה לא קונטרס, אולי קוראים לזה כך, אבל זה ספר עבה וראיתו עם הגהות בכת"י ממרן שליט"א, ולכבודו של מרן שליט"א נ"ל שצריך להדגיש זאת.

ד. שערי אמונה אינו רק על שביעית כפי שהודפס אלא זה על כל מסכתות זרעים ועל מס' פאה זה ספר שלם ועל שאר מסכתות זה יותר בקיצור בב' חלקים נוספים, כי מרן שליט"א התכוין להאריך בכלום וכשגמר פאה אז היה האירוע מוחי בסוכות תשס"א כמדומה, ואחר כך כשמרן שליט"א החלים, המשיך והודפס בתחילת תשס"ב כמו שכתב מרן שליט"א בתחילת הספר שערי אמונה חלק ב'.

ה. יש ספר שלם שמרן שליט"א כתב על תהילים ספר שלם פרק אחר פרק כסדר והוא נמצא אצל הבן הגרא"ש קניבסקי שליט"א, ועדיין לא נדפס, ראיתי כשמרן שליט"א עסק בזה, וזה עדיין לא נדפס.

לימוד הירושלמי

מאות לומדים מסיימים בימים אלו מסכת שבת מן תלמוד ירושלמי, ובעז"ת ביום שני ח' חשון תשפ"א מתחילים מסכת עירובין.

ונביא כאן מה שסיפר מרבינו על המעשה הידוע שהסעיר בזמנו את העולם היהודי, והוא 'הירושלמי המזויף'.

כידוע, לפני כמאה שנה סער עולם התורה לשמע הבשורה כי התגלו מסכתות חדשות של תלמוד ירושלמי על סדר קדשים. תקופה קצרה לאחר מכן התברר כי מדובר במלאכת זיוף מתוחכמת של אדם אחד, שעידב חלקים מדברי המפרשים בניסוח המזכיר את לשון הירושלמי.

בתחילה, כשעוד חשבו שאלו אכן מסכתות לא ידועות בירושלמי, היו מגדולי ישראל שנתנו הסכמה על הדברים.

רבינו ציין מספר עובדות הידועות לו בעניין זה:

"מספרים על רבי חיים מבריסק שמיד כשעיין בירושלמי המזויף ידע בבירור שהוא אינו אמתי. הוא נימק את קביעתו בכך שבתלמוד הירושלמי יש בכל סדר שם של תנא חדש, וכאן אין. גם אלו שלא זיהו את הזיוף מיד ונתנו בתחילה הסכמות חזרו בהם לאחר מכן. אומרים שגם המהרש"ם פרסם שהוא חוזר בו מן ההסכמה שנתן. מכל מקום, מוסכם על כולם שהכל זיוף - אלא שהזיין היה בעל כשרון גדול, ועשה זאת בצורה משכנעת.

בסוף ימיו חי הזיין בירושלים. פעם שמע אנשים מדברים שעומדים להדפיס את 'הירושלמי המזויף'. אמר להם: 'למה אתם קוראים לו מזויף? סך הכל הכנסתי שם את דברי הרמב"ם הקשים'...

אני עצמי ראיתי פעם את הירושלמי המזויף, בבית הכנסת וולוז'ין ברחוב נחמיה ועברתי עליו, באמת עשה זיוף יפה"...

צריך לחזור על כל זרעים...

פעם שאל את רבינו אחד מנכדיו: "מה שכתוב 'אין מעבירין על האוכלין' - האם הלכה זו שייכת דווקא בכזית מאכל או גם בפחות מכך?" רבינו השיב לו מיד: "הרי זה ירושלמי מפורש!". היכן בירושלמי? שאל הנכד. "במסכת דמאי", השיב רבינו. "הנה, אראה לך בפנים".

הנכד הביא לרבינו את הכרך המתאים, ורבינו פתח בפרק ג' וחיפש את ההלכה המדוברת.

"זה צריך להיות כאן", שמע אותו הנכד אומר. "לאן זה נעלם?" לאחר זמן מה של חיפוש אמר רבינו: "אינני מבין לאן נעלם הקטע הזה; למדתי זרעים הרבה פעמים ואני זוכר באיזו שורה זה צריך להיות! טוב, צריך לחזור שוב על כל זרעים".

בסופו של דבר נמצא הקטע המבוקש מעט קודם, בפרק א' סוף הלכה ב', אבל הנכד יצא מכאן עם שיעור עצום: אם הדברים אינם מחודדים וברורים כביום לימודם - "צריך לחזור שוב על כל זרעים!"

רבינו הרי כידוע במקביל לתלמוד הבבלי, לומד תלמוד ירושלמי ותוספתא על סדר התלמוד הבבלי. "בעבר למדתי את כל הירושלמי בעיון", שח, "ואז רשמתי לעצמי את כל המקומות הטעונים ביאור. היום אני לומד לפי רשימות אלו". מבין המפרשים על התלמוד הירושלמי, הזכיר רבינו כי פירוש "קרבן העדה" קל יותר מפירוש "פני משה", שכן ה'פני משה' מנוסח בלשון קשה.

במסכתות שאין עליהן תלמוד בבלי, ההספק נקבע לפי דפי המשנה. כתוצאה מכך נוצר מצב שבאותם ימים על רבינו להספיק כמות גדולה של דפים בתלמוד ירושלמי. פעם אמר בשביעי של פסח: "עומד לפנינו שבוע קשה; מכיוון שלומדים עכשיו סדר זרעים צריך להספיק בכל יום חמישים דפים בירושלמי". יעזור ה' ונזכה גם אנו לכל הפחות לשאוף לדעת את כל התורה כולה...

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310